

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW

Ger Eurovision Song Contest en ökad turism?

Adam Hillawi
Emil Widell

Spring 2018

Abstract:

Countries, regions and cities, often in great competition, seek to arrange large and expensive events. The economic efficacy of arranging these events is a question being debated in the political and academic world alike. The key argument often used, in support of hosting large events, is that the marketing effect for the hosting regions or cities will cause an increase in tourism and investments.

The purpose of this paper is to, in light of the aforementioned debate, study the effect that the Eurovision Song Contest 2013, held in Malmö, had on nights spent in hotels by tourists in the host city. One of the methods used to study the effect of this event is a so-called “Difference-in-Difference” method that compares the difference before and after treatment in a treatment group and a control group. In addition to this, another method was used to identify a possible “structural break” in the growth rate after the treatment, by comparing the time trend before and after the event.

The study seems to suggest a positive effect on tourism in Malmö, caused by ESC 2013, but some of the made assumptions are questionable, and the results are not generalizable to other events and cities.

Kandidatuppsats i nationalekonomi/
Bachelor’s thesis in Economics (15hp)

Department of Economics,
School of Business, Economics and Law
University of Gothenburg

Supervisor: Gustav Kjellsson

Innehållsförteckning:

1. Introduktion	2
1.1 Syfte	2
1.2 Frågeställning	2
2. Bakgrund	3
2.1 Turism i Sverige	3
2.2 Turismen till storstäderna ökar mer än till övriga landet	4
2.3 Eurovision Song Contest	5
2.4 Fallstudie: Eurovision Song Contest, Malmö 2013	5
3. Litteraturgenomgång	7
3.1 Turismens effekt på ekonomisk utveckling	7
3.2 Fördelar och nackdelar med att anordna stora evenemang	7
4. Empiri	9
4.1 Beskrivning av det datamaterial som ska användas	9
4.2 Beskrivning av metod	9
4.2.1 Val av kontrollgrupp/er	10
4.2.2 Logaritmering av beroende variabeln	12
4.2.3 Formel för att jämföra tidstrender	12
4.2.4 Formel för modellen Difference-in-Difference	12
5. Undersökning	13
5.1 Fallstudie: Eurovision Song Contest Malmö 2013	13
5.3 Förändring av tillväxttrend i Malmö efter ESC	14
5.3.1 Modell 1.	14
5.3.2 Modell 2	15
5.4 Difference-in-Difference test med Göteborg som kontrollgrupp	16
5.4.1 Modell 3.	16
5.4.2 Modell 4.	17
5.5 Difference-in-Difference test med utökad kontrollgrupp	19
5.5.1 Modell 5	20
5.5.2 Modell 6	21
6. Diskussion	23
7. Slutsats	25
8. Referenser	26

1. Introduktion

UNWTO (Världsturismorganisationen) som är ett underorgan för FN (Förenta Nationerna) skrev ett pressmeddelande den 6 november år 2017. I pressmeddelandet presenterar de statistik för världsturismen och kommenterar den rådande utvecklingen för turismen i världen. Statistiken visar på en ökning med 7% av världsturismen i jämförelse med tidigare år och påpekar att det är fler människor än någonsin som reser och besöker andra länder. Samtidigt menar organisationen att en ökad turistnäring har lett till fler arbetstillfällen i samhället och därmed högre ekonomisk tillväxt.

I en forskningsstudie av Raffaele Paci och Emanuela Marrocu (2013, sid: 46) utreder författarna om turismen i Europa har påverkat tillväxten. Genom att jämföra 10 länder i Europa slår författarna fast att både regional och internationell turism kan vara en förklaring till den ökande tillväxten i Europa mellan 1999–2009. Författarna förklarar därmed att det finns ett samband mellan tillväxt och turism i Europa.

En metod som används av städer för att försöka öka turism och investeringar till staden är att ansöka om att arrangera större evenemang. Ett vanligt argument, för städer som ansöker om att anordna större evenemang, är just positiva effekter på den lokala ekonomin och stadens/regionens status, något som Malfas et al. (2003, sid: 217) menar. Flera författare och forskare håller sig till slutsatsen som bl.a Malfas et. al utgår från. Detta kommer vi att redovisa om ytterligare i senare delar.

Därmed vill vi göra en empirisk fallstudie för att utröna hur stor påverkan större evenemang har på städer. Vi vill empiriskt testa hypotesen som bland annat Malfas et al, Marrocu et. al och andra forskare kommer fram till.

1.1 Syfte

Syftet med uppsatsen är att utreda vilken påverkan större evenemang har på en stad. Vi vill specifikt titta på hur Eurovision Song Contest som anordnas år 2013 har påverkat Malmö, genom att titta på antalet hotellnätter.

1.2 Frågeställning

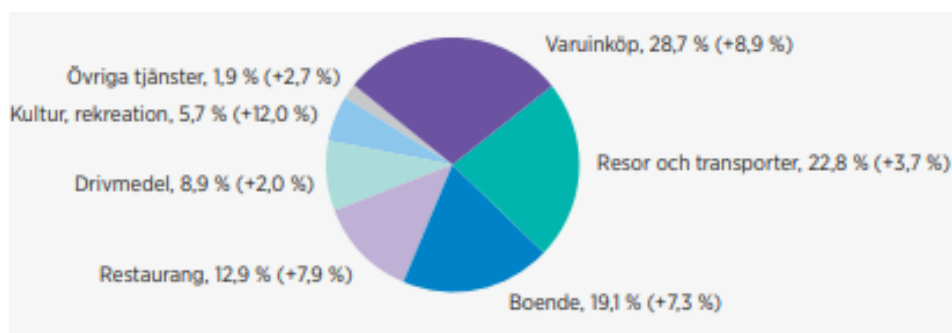
Undersökningen utgår från följande frågeställning: *“Vilken påverkan, i antalet hotellnätter, hade Eurovision Song Contest 2013 för staden Malmö på medellång sikt?”*

2. Bakgrund

2.1 Turism i Sverige

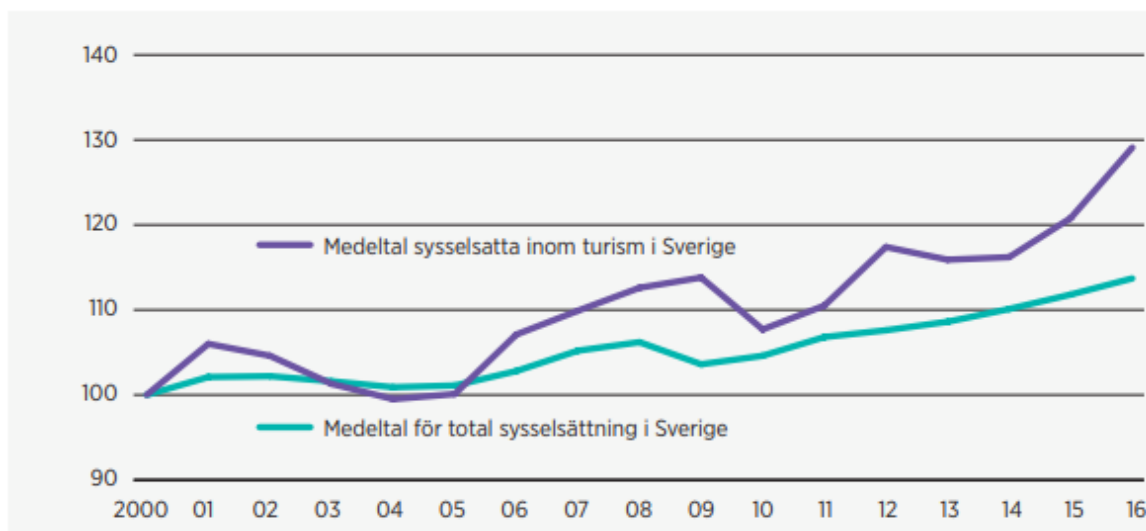
I rapporten "Fakta om svensk turism 2016" från Tillväxtverket (2017, sid: 11) uppgick satellitkontot för turism i nationalräkenskaperna till 296 miljarder kronor, under 2016. Detta innebär 2,7% av Sveriges BNP. Av turismens totala omsättning bestod 176 miljarder kronor av svenskars turismkonsumtion (i Sverige) medan 120 miljarder härrör från konsumtion av utländska turister, vilket också utgör turismens exportvärde (6% av Sveriges totala export) (2017, Tillväxtverket sid: 12–13).

Enligt siffror från Tillväxtverket (2017, sid: 15) utgör boende 19,1% av den totala konsumtionen för turism, vilket innebär att för varje krona som läggs på boende spenderas betydligt mer inom andra turismrelaterade områden.

Figur 1.
Total turismkonsumtion i Sverige fördelad på olika utgifter 2016 med förändring från 2015 i procent.
Källa:
Tillväxtverket/SCB

Turismsektorn har en stor påverkan på sysselsättningen i Sverige; 2016 uppgick det genomsnittliga antalet sysselsatta inom sektorn till 169 000. Detta innebär att turismsektorn bidrar i en högre utsträckning till den totala sysselsättningen jämfört med ett antal andra sektorer med högre andel av BNP (2017, Tillväxtverket sid: 25). Tillväxtverket (2017) bekräftar därmed UNWTO kommentar om en ökad sysselsättning, som nämndes tidigare i inledningen.

Figur 2.

Index för turismens sysselsättningsutveckling i jämförelse med den totala sysselsättningsutvecklingen i Sverige.

Index år 2000 = 100

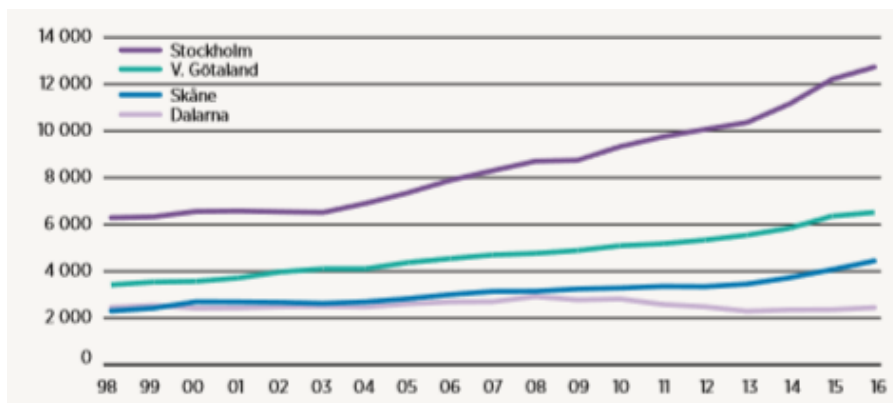
Källa: Tillväxtverket/SCB

I en offentlig utredning med titeln ”Tillväxt genom turistnäringen” (SOU 2007:32) beskrivs ett antal viktiga aspekter av turismens betydelse för sysselsättningen. Enligt utredningen krävs det i snitt 1,4 miljoner kronor i omsättning för att skapa ett arbetstillfälle inom turistnäringen, medan det i fordonsindustrin t.ex. krävs en omsättning på 3,3 miljoner och läkemedelsindustrin kräver 4,7 miljoner. Dessutom menar rapporten att turismen inte kan utlokaliseras på samma sätt som tillverkningsjobb och att turism därför är en långsiktigt relativt säker källa av arbetstillfällen. Utöver detta beskrivs turistnäringen som en viktig inkörsport för ungdomar, lågutbildade och invandrare på arbetsmarknaden (SOU 2007:32).

2.2 Turismen till storstäderna ökar mer än till övriga landet

I rapporten “Fakta om turism år 2016” från Tillväxtverket (2017, sid: 35) beskrivs också hur ökningen av antal övernattningar skiljer sig mellan olika geografiska områden. Tillväxtverket skriver i rapporten att övernattningar i storstäderna har ökat markant sedan 1998, medan ökningarna i resten av landet har varit något lägre. Den största ökningen har skett i Stockholms Län, något som utläses i Figur 3 nedan. Ökningen av antal övernattningar är parallell mellan Skåne och Västra Götaland, medan Dalarna har en sjunkande trend (Tillväxtverket, 2017 sid: 35). Detta är av relevans, för rapporten, då det påverkar valet av kontrollgrupp.

Övernattningar beskrivs som hotellnätter, hyrning av fritidsstugor och vandrarhem. Hotell är det mest populära sättet att bo, i jämförelse med de två andra boendekategorierna, (Tillväxtverket, 2017, sid: 36).

Figur 3.

Ökning av antal övernattnings i storstäderna

Källa: Tillväxtverket/SCB

2.3 Eurovision Song Contest

På Eurovision Song Contests (2018) officiella hemsida beskrivs ESC¹ som ett av världens största musikevenemang, där 43 länder är med i tävlingen som hålls varje år. Varje deltagande land skickar varsitt bidrag att representera landet. Landet som vinner ESC får möjlighet att vara värd för nästkommande års ESC arrangemang. Det är ett evenemang som lockar en stor publik i framförallt Europa, under 2016 var det uppemot 200 miljoner tittare som, via TV, såg på ESC (2018).

Det är EBU (European Broadcast Union, 2018) som arrangerar Eurovision Song Contest. EBU är en organisation som har medlemsländer från hela världen och är beläget i Geneve, i Schweiz. Grundad efter andra världskriget har organisationen till syfte för att skapa samverkan mellan tv och radiobolag. Genom samverkan utvecklar EBU program för att sändas i större delar av världen, såsom ESC.

2.4 Fallstudie: Eurovision Song Contest, Malmö 2013

Under 2012 års Eurovision Song Contest i Azerbajdzjan vann Sverige tävlingen. Detta gav Sverige möjligheten att anordna ESC 2013, som värdstad valdes Malmö. Tävlingen hölls i Malmö Arena och var uppdelad i tre event, två semifinaler och en final.

I en rapport från revisionskontoret i Malmö (2013) sammanställs de budgeterade och faktiska kostnaderna för Eurovision Song Contest i Malmö. Sammanlagt låg kostnaderna för ESC i Malmö på 27,8 miljoner kronor som region Skåne och Malmö stad tillsammans skall betala (Revisionskontoret, sid: 5–6). Rapporten redovisar dock inte hur stora intäkterna blev samt huruvida evenemanget har påverkat Malmö stad.

Ett av syftena med Eurovision Song Contest är att locka en större publik från hela världen som främst finns på plats för att heja på det land som är med och ställer upp (Eurovision Song Contest, 2018). Ännu viktigare är den långsiktiga effekten ett lyckat evenemang kan ha på ett

¹ Eurovision Song Contest

lands eller stads internationella “varumärke”. Ett stärkt varumärke kan bidra till bättre affärsmöjligheter och ökad attraktionskraft för landet eller staden som en turistdestination. Därmed blir turistnäringen en viktig faktor i diskussionen om ESC och ekonomisk utveckling.

3. Litteraturgenomgång

Då rapporten ämnar utreda huruvida ESC år 2013 påverkat turismen i staden Malmö, kan det även vara relevant att titta på hur sådana evenemang, och turism generellt, fungerar som medel för ökad ekonomisk tillväxt i samhället. Under detta avsnitt kommer det att presenteras litteratur som beskriver större evenemang samt turistnäringens påverkan på ekonomisk utveckling. Samtidigt kommer det även presenteras litteratur som menar att kopplingen mellan turistnäring och ekonomisk utveckling skall tas med försiktighet, då det kan finnas andra betydande faktorer som snarare kan vara av nackdel för ekonomisk utveckling.

3.1 Turismens effekt på ekonomisk utveckling

I en artikel publicerad i ”The fund and bank review” 1967, slår H. David Davis fast att ”The importance of tourism as a factor in economic development is now widely accepted.” I artikeln understryks turismens ökande vikt för den ekonomiska utvecklingen. Artikeln menar att om turismen ses som en konsumtionsvara blir dess totala inkomstelasticitet, vid den här tidsperioden, runt 1,5 (1,5% ökning av reseutgifter utomlands beroende av 1% ökning av världsinkomsten). Detta talar för en allt större relativ påverkan av turism på världsekonomin när inkomsterna växer. Sedan artikeln författades har den förutspådda vikten av turistnäringen på världsekonomin fortsatt att växa.

H. David Davis (1967) fortsätter med att poängtera vikten av nationella och lokala strategier för ekonomisk utveckling. Han menar att turism, liksom andra ekonomiska sektorer, har bäst möjlighet att utvecklas i en kontext av politik inriktad på att maximera allmän ekonomisk tillväxt. Som en del i en generell plan för ekonomisk utveckling finns det utrymme för nationella planer för turistnäringen. Turistnäringen kommer av nödvändighet att vara beroende av privata initiativ, vilket innebär att nationella och lokala planer bör vara riktgivande och flexibla.

3.2 Fördelar och nackdelar med att anordna stora evenemang

Att anordna stora evenemang kan ha en stor påverkan på de städer och regioner som håller i evenemanget, något som blir huvudargumentet när städer och regioner väljer att anordna evenemang (Malfas et al 2004 sid: 217). Stora delar av den relevanta litteraturen stödjer idén att de totala nettoeffekterna i överlag är positiva, men ämnet debatteras fortfarande och en del författare har avvikande åsikter.

Mediaövervakning vid evenemang kan ha en stor påverkan på hur städers anseende eller ”varumärke” påverkas. I en studie utförd av Ritchie och Smith (1991, sid: 3–4) undersöktes hur Calgarys ”image” såg ut, före och efter att staden anordnade vinter-OS 1988. Det visade sig att spelen hade en dramatisk effekt på medvetenhet och kunskap om Calgary i Europa och USA, jämfört med hur det såg ut innan OS och jämfört med andra kanadensiska städer.

Att ett evenemang har en stor mediaövervakning är däremot inte en garanti för att den anordnande staden får ett förändrat anseende. Enligt Mossberg (1997, sid: 750–751) ledde inte världsmästerskapen i friidrott, som anordnades i Göteborg 1995, till några större

förändringar av hur turister uppfattade staden. Detta berodde på att mediebevakningen, som var intensiv, nästan uteslutande handlade om själva tävlingarna, vilket ledde till att lite fokus lades på staden. På grund av detta kopplades inte staden Göteborg, i särskilt stor omfattning, samman med spelen av den utländska publiken (Mossberg 1997, sid: 750–751).

Nackdelar med att arrangera större evenemang är dock att det finns kostnader som kan skena och bli större än förväntat, något som var fallet med Eurovision Song Contest i Malmö 2013 (Revisionskontoret, 2013 sid: 5–6). I en artikel publicerad av Rose och Spiegel (2009, sid: 1–2), uttrycker författarna skepticism mot större, positiva, ekonomiska effekter av att arrangera OS. Författarna hänvisar sin skepticism till flera historiska OS, med stora kostnader som överlappat framtida intäkter som kan attribueras evenemanget. Forskare menar att det för ekonomer är märkligt att länder tenderar att vilja ställa upp som värd för OS. (Spiegel et al, 2009 sid: 27–28). Länder som dock väljer att anordna OS tenderar att få en högre effekt på handeln mellan andra länder. Därmed är internationell handel gentemot omvärlden ett viktigt ekonomiskt argument till varför länder väljer att anordna OS, oavsett den ekonomiska förlust som kan uppstå (Spiegel et al, 2009 sid: 27–28).

4. Empiri

4.1 Beskrivning av det datamaterial som ska användas

Inom introduktionen presenteras ramverket för denna uppsats som syftar till att undersöka vilka effekter på turism som Eurovision Song Contest 2013 hade i Malmö. En sådan undersökning kräver empiriska data som är relevant för undersökningen. För att mäta turistnäringen använder vi oss av inkvarteringsstatistik som finns att tillgå via Statistiska Centralbyrån (2018).

Data kommer ursprungligen hämtas från Statistikdatabasen som hanteras av SCB (2018). Databasen består av inkvarteringsstatistik som beskriver antalet hotellnätter, bäddar, anläggningar och stugor som har förbrukats varje månad. Datamaterialet är inhämtat från städerna Stockholm, Göteborg, Malmö samt landets alla län. Tidsperioden är från 1 januari 2008 till 28 februari 2018 (Statistikdatabasen SCB, 2018).

För att uppfylla frågeställningen och syftet med undersökningen tittar vi enbart på hotellnätter, när vi jämför regionerna. Därmed finns det inget intresse av att inkludera förbrukning av anläggningar, fritidsstugor, bäddar eller campingplatser.

4.2 Beskrivning av metod

För att undersöka den kausala effekten av att anordna Eurovision 2013 på antalet hotellnätter i regionen ”Stormalmö” (i rapporten används SCB:s definition) kommer den s.k. ”skillnad i skillnad” metoden att användas (eng. difference-in-difference). Detta är en statistisk metod som utnyttjar OLS-regressioner för att jämföra skillnaden i en behandlingsgrupp, före och efter behandling med skillnaden i en kontrollgrupp under samma tidsperioder. I det här fallet kommer skillnaden i antal hotellnätter i Stormalmö före och efter Eurovision jämföras med skillnaden i hotellnätter i de regioner som valts som kontrollgrupp under samma tidsperiod. Denna metod kontrollerar för regionsspecifika effekter som inte varierar över tid, eller som varierar långsamt över tid. Metoden kontrollerar även för tidseffekter som verkar liknande för både behandlingsgruppen och kontrollgruppen. Det som inte kontrolleras för är de effekter som är både regionsspecifika och tidsspecifika. Potentiella sådana effekter skulle kunna komma av att t.ex. fotbollsklubben Malmö FF deltog i Champions League slutspelen under samma år som Eurovision hölls, detta skulle eventuellt kunna ha likartade effekter som Eurovision Song Contest har på antalet hotellnätter.

Vår bedömning är dock att Champions Leagues påverkan bör vara relativt liten i jämförelse med den potentiella påverkan som Eurovision har. Vi anser också att eventuell signifikant påverkan av Champions-League inte i sak renderar vår analys ogiltig då syftet är att undersöka hur större evenemang (en kategori vi anser Champions-League tillhör) kan påverka turism på medellång sikt. Däremot skulle det innebära att det skulle vara svårt att utreda den specifika effekten av Eurovision, vilket kommer att tas hänsyn till vid analys av data.

En annan potentiell effekt som kan tänkas både vara regionsspecifik och tidsspecifik är det faktum att mot slutet av den undersökta tidsperioden skedde en massiv ökning av antalet asylsökande till Sverige år 2015, varav de flesta tog sig till Sverige via Malmö. Detta kan ha haft en direkt påverkan på hotellnätter i Malmö t.ex. genom att en del asylsökande kan ha tagit in på hotell. De största grupperna bestod av syriska och eritreanska flyktingar. Det kom sammanlagt 320 147 nya invånare till Malmö under första halvåret i 2015 (Befolkningsstatistik 1: a halvåret 2015, SCB). Huruvida det påverkar den ekonomiska tillväxten i Malmö, efter Eurovision Song Contest, kommer att diskuteras ytterligare under diskussionen om den valda metoden för undersökningen, samt under resultatdelen.

Som en konsekvens av den massiva ökningen av asylsökande införde Sveriges regering den 12 november 2015 gränskontroller som bl.a. drabbade Öresundsbron. Detta kan ha haft en negativ effekt på antalet kortare besök, framförallt ifrån Danmark. Vår bedömning är att den potentiella effekten inte är att betrakta som stor och att vi har möjligheten att identifiera och separera effekten om vår bedömning skulle visa sig felaktig. Detta eftersom det rör sig om slutet av undersökningsperioden, och plötslig diskrepans i det här skedet mellan tidstrenderna för Malmö och kontrollgruppen inte sannolikt beror på Eurovision.

Utöver detta kommer en metod, som använts av Mitchell och Stewart (2015) för att undersöka effekten av OS och Fotbolls VM på turism, att användas. Metoden används för att direkt jämföra tidstrenden före och efter att en behandlingsgrupp utsatts för en behandling. Modellen använder OLS-regressioner för att visa skillnaden, per tidsenhet, i förändringstakt (tidstrend) för den valda perioden innan och efter behandling. För att utvärdera kausala samband med den här metoden krävs antaganden som till viss del skiljer sig från de som nämnts ovan. Det krävs ingen kontrollgrupp och därav behövs inte antaganden angående kontrollgruppens karaktär. Däremot krävs antagandet att det inte finns några signifikanta tidsspecifika faktorer, generella eller lokala, som påverkar den beroende variabeln.

Detta innebär, i det specifika fall som den här uppsatsen syftar till att undersöka, att de faktorer som nämnts ovan (Champions-League och ökningen av asylsökande) kan påverka de antaganden som gjorts. Förutom detta skulle t.ex. konjunkturskiftningar som skulle kunna påverka utvecklingen av turism i hela landet också påverka de gjorda antagandena. På grund av detta starka antagande kan metoden anses vara svagare vid jämförelse med Difference-in-Difference metoden.

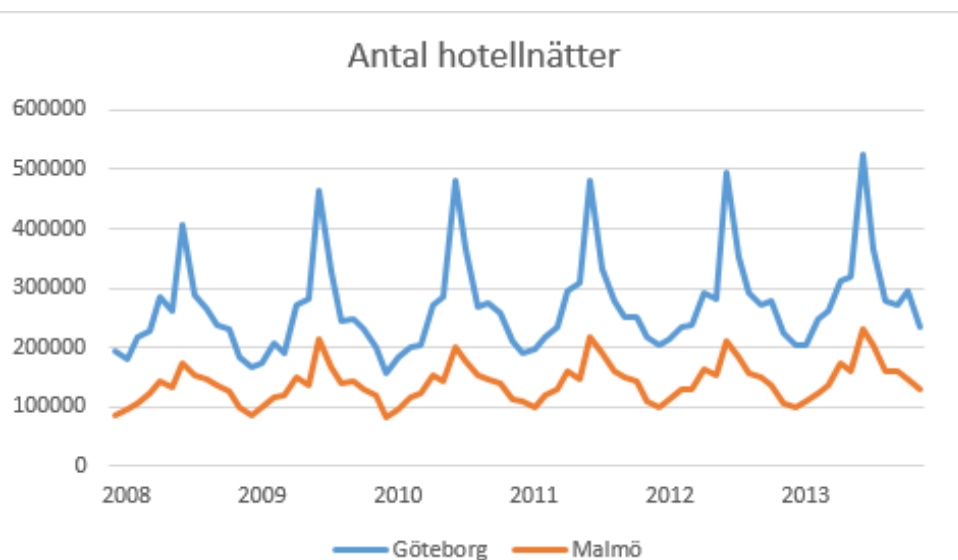
4.2.1 Val av kontrollgrupp/er

Val av kontrollgrupp har visat sig vara inte helt okomplicerat. Som beskrivs i avsnitt 2.2 uppvisar storstadsregionerna en markant högre tillväxt av hotellövernattningar de senaste årtiondena, jämfört med resterande regioner. Detta innebär att de antaganden som behöver göras angående kontrollgruppens natur kan ifrågasättas om kontrollgruppen innehåller icke-storstadsregioner. Specifikt går det att ifrågasätta antagandet att frånvarande effekten av

behandling (Eurovision) skall behandlingsgruppen och kontrollgruppen inte uppvisa signifikant avvikande tidstrender. I ljus av den data om historiska trender, som beskrivits i avsnitt 2.2, går ett sådant antagande att ifrågasätta.

När det kommer till storstadsregionerna konstateras i samma avsnitt (2.2) att även Stockholm har haft en historiskt avvikande trend i form av högre tillväxt, jämfört med de kvarvarande storstadsregionerna som är Malmö och Göteborg. Detta innebär att enbart regionen Stor-Göteborg har, historiskt, uppvisat en trend som inte signifikant skiljer sig från regionen av intresse, Stor-Malmö.

På grund av det som diskuterats ovan kommer undersökningen i det första skedet att använda enbart Göteborg som kontrollgrupp, med två olika längder på undersökningsperioden. Sedan kommer vi även att redovisa resultatet för en undersökning där kontrollgruppen består av alla regioner i Götaland och Svealand med Dalarna, Gotland och Stor-Stockholm exkluderade (p.g.a., enligt vår bedömning, en annan typ av turism i dessa regioner). Resultat kommer att redovisas för denna kontrollgrupp för de två undersökningsperioder som också används för Stor-Göteborg.

Figur 4.

Källa: Tillväxtverket/SCB

Tittar vi på antalet hotellnätter för åren innan Eurovision Song Contest mellan Göteborg och Malmö ser vi parallella trender mellan dessa, något som grafen i Figur 3 visar. Att Göteborg och Malmö har en parallell trend för antalet hotellnätter. Därmed är Göteborg en bra behandlingsgrupp att jämföra med för att kontrollera huruvida det finns en effekt för antalet hotellnätter.

4.2.2 Logaritmering av beroende variabeln

För att finna den procentuella förändringen av antal hotellnätter logaritmeras den beroende variabeln hotellnätter. Vi är därmed intresserade av att finna de relativa skillnaderna snarare än de absoluta skillnaderna. Samtidigt använder vi logaritmerade värden för att undvika en större varians mellan kontroll och behandlingsgruppen. En stor varians kan göra det svårare att tolka modellen.

$$\text{Logaritmerade hotellnätter} = \log(\text{hotellnätter})$$

4.2.3 Formel för att jämföra tidstrender

Formeln för modellen är:

$$Y_i = \alpha + \beta Tr_i + \gamma t_i + \Delta (Tr_i t_i) + \varepsilon_i$$

Där Y står för den beroende variabeln. β står för tidstrenden, γ för behandlingsperioden och Δ är förändringen av tidstrenden efter behandlingen, ε står för feltermen.

4.2.4 Formel för modellen Difference-in-Difference

Formeln för modellen är:

$$Y_i = \alpha + \beta T_i + \gamma t_i + \delta (T_i t_i) + \varepsilon_i$$

Där Y står för den beroende variabeln. β står för den specifika effekten för behandlingsgruppen, γ för behandlingsperioden och δ är den kausala effekten. ε står för feltermen.

Robusta Standardfel

Vi använder oss av robusta standardfel i modellerna för att hantera heteroskedasticitet i datan, där feltermen blir $E(u|x) = 0$. Homoskedasticitet i modellen är ännu ett antagande inom OLS som måste uppfyllas för att sedan kunna tolka och analysera modellen. Därför är standardfel robusta i alla modeller som skall presenteras.

5. Undersökning

5.1 Fallstudie: Eurovision Song Contest Malmö 2013

I undersökningen kommer vi att redovisa resultaten som berör frågeställningen för att sedermera analysera resultatet och komma med slutsats. Resultaten består av det datamaterial, som beskrivits ovan, som vi först testar genom att jämföra trenderna före och efter ESC. Sedan kommer en Difference-in-Difference metod att användas, för att kontrollera för flera externa effekter. Beroende variabeln, för alla modeller som testas, är logaritmerade antal hotellnätter.

5.2 Resultat

F-test av modell

$$H_0: \alpha_1 = \alpha_2 = \alpha_3 = \alpha_4 = \alpha_5 = \alpha_6 = \alpha_7 = \alpha_8 = \alpha_9 = \alpha_{11} = \alpha_{12} = 0$$

- För att testa variablerna för modellerna behöver vi först göra ett F-test för att upptäcka och därav förhindra säsongstrender
- Ett signifikant resultat indikerar att det råder säsongstrender, något som i sin tur leder till inkonsistenta koefficienter.

Variablerna blir gemensamt signifikanta vid F-test. Variablerna är beroende av säsongstrender. För att undvika det lägger vi till dummyvariabler, bestående av antalet månader, som förklaringsvariabler i vår modell för att justera för säsongstrender.

För att ytterligare ta hänsyn till standardfel lägger vi till dummyvariabler bestående av antal år. Dessa år kretsar sig innan och efter den undersökta tidsperioden.

5.3 Förändring av tillväxttrend i Malmö efter ESC

Nedan kommer två modeller att testas, med undersökningsperioderna januari 2011 till december 2015 och januari 2010 till december 2016. Modellerna syftar till att undersöka hur trenden för tillväxt av turism i Malmö har förändrats efter ESC.

5.3.1 Modell 1.

I den här modellen jämförs tidstrenderna före och efter ESC genom en OLS regression av logaritmerade hotellnätter, i Malmö, med avseende på en tidstrend som stiger med ett per månad, en dummyvariabel som är noll för alla månader innan ESC och ett för alla därefter, en interaktionsvariabel som har värdet noll innan ESC och är lika med trenden därefter och dummyvariabler för månader (med januari som exkluderad månad). Undersökningsperioden i den här modellen är januari 2011 till december 2015.

$$\text{Logaritmerad antal hotellnätter} = \beta_0 + \beta_1 \text{Behandlingsperiod} + \beta_2 \text{Trend} + \beta_3 \Delta \text{Trend} + \beta_4 \text{Februari} + \beta_5 \text{Mars} + \beta_6 \text{April} + \beta_7 \text{Maj} + \beta_8 \text{Juni} + \beta_9 \text{Juli} + \beta_{10} \text{Augusti} + \beta_{11} \text{September} + \beta_{12} \text{Oktober} + \beta_{13} \text{November} + \beta_{14} \text{December} + u$$

$$\Delta \text{Trend} = (\text{Trend} \times \text{Behandlingsperiod})$$

Tabell 1.

<i>Antal hotellnätter, logaritmerat</i>	<i>Trend</i>	<i>Behandlingsper iod</i>	<i>ΔTrend</i>
<i>Koefficient</i>	0,0003304 (0,31)	-0,5540623*** (-6,50)	0,0087293*** (6,67)
<i>Standardfel (robusta)</i>	0,001054	0,085272	0,0013096
<i>Observationer</i>	59	59	59

*Noter: den beroende variabeln antal hotellnätter blir uttryckt i fraktioner, då variabeln är logaritmerad. T-värden är uttryckt inom parentes. ***p < 0,01, **p < 0,05. *p < 0,1.*

Som framgår av tabellen är ΔTrend variabeln signifikant (p-värde < 0,01). Variabeln indikerar att trenden ökade med 0,87 procentenheter per månad efter att ESC ägde rum, detta innebär att tillväxten ökade med 0,87 procentenheter. På årsbasis innebär detta en ökning av ca 11 procentenheter². Intressant att notera är också att trenden inte är signifikant för perioden januari 2011 till april 2013.

² 1,0087¹² = 1,1095

För att kunna dra kausala samband utifrån den här modellen krävs antagandet att Malmö under perioden maj 2013 till december 2015 inte utsattes för några signifikanta tidsspecifika effekter (utom ESC) som skiljer sig från perioden januari 2011 till april 2013.

5.3.2 Modell 2

I den här modellen jämförs tidstrenderna före och efter ESC genom en OLS regression av logaritmerade hotellnätter, i Malmö, med avseende på en tidstrend som stiger med ett per månad, en dummyvariabel som är noll för alla månader innan ESC och ett för alla därefter, en interaktionsvariabel som har värdet noll innan ESC och är lika med trenden därefter och dummyvariabler för månader (med januari som exkluderad månad). Undersökningsperioden i den här modellen är januari 2011 till december 2015.

$$\text{Logaritmerad antal hotellnätter} = \beta_0 + \beta_1 \text{Behandlingsperiod} + \beta_2 \text{Trend} + \beta_3 \Delta \text{Trend} \\ (\text{Trend} \times \text{Behandlingsperiod}) + \beta_4 \text{Februari} + \beta_5 \text{Mars} + \beta_6 \text{April} + \beta_7 \text{Maj} + \beta_8 \text{Juni} + \\ \beta_9 \text{Juli} + \beta_{10} \text{Augusti} + \beta_{11} \text{September} + \beta_{12} \text{Oktober} + \beta_{13} \text{November} + \beta_{14} \text{December} \\ + u$$

$$\Delta \text{Trend} = (\text{Trend} \times \text{Behandlingsperiod})$$

Tabell 2

<i>Antal hotellnätter, logaritmerat</i>	<i>Trend</i>	<i>Behandlingsper iod</i>	<i>ΔTrend</i>
<i>Koefficient</i>	0,0023019*** (3,45)	-0,4636119*** (-8,37)	0,0069325*** (8,38)
<i>Standardfel (robusta)</i>	0,0006677	0,0554076	0,0008275
<i>Observationer</i>	83	83	83

*Noter: den beroende variabeln antal hotellnätter blir uttryckt i fraktioner, då variabeln är logaritmerad. T-värden är uttryckt inom parentes. ***p < 0,01, **p < 0,05. *p < 0,1.*

Som framgår av tabellen är koefficienten för ΔTrend variabeln signifikant även under den här undersökningsperioden (p-värde < 0,01). Värdet på koefficienten indikerar att trenden ökade med 0,69 procentenheter efter ESC, vilket på årsbasis motsvarar ca 8,6 procentenheter³.

Under den här undersökningsperioden var trenden, för den inkluderade perioden, innan ESC (januari 2010 - april 2013) signifikant och indikerade en tillväxt av 0,23% per månad. Enligt denna modell ökade den månatliga tillväxten från 0,23% till 0,92% (0,23+0,69) efter ESC.

³ 1,0069¹² = 1,0860

5.4 Difference-in-Difference test med Göteborg som kontrollgrupp

Nedan presenteras resultaten för två modeller som båda använder Göteborg som kontrollgrupp. Den första modellen utgår från en undersökningsperiod från 2011 till 2015 medan den andra utgår från 2010 till 2016.

5.4.1 Modell 3.

Via OLS testar vi en modell som innefattar alla relevanta variabler från januari 2011 till december 2015. I denna modell är Göteborg kontrollgruppen som jämförs:

$$\begin{aligned} \text{Logaritmerad antal hotellnätter} = & \beta_0 + \beta_1 \text{Malmö} + \beta_2 \text{Behandlingsperiod} + \beta_3 \text{DiD} \\ & (\text{Malmö} \times \text{Behandlingsperiod}) + \beta_4 \text{Februari} + \beta_5 \text{Mars} + \beta_6 \text{April} + \beta_7 \text{Maj} + \beta_8 \text{Juni} + \\ & \beta_9 \text{Juli} + \beta_{10} \text{Augusti} + \beta_{11} \text{September} + \beta_{12} \text{Oktober} + \beta_{13} \text{November} + \beta_{14} \text{December} \\ & + \beta_{15} \text{år2011} + \beta_{16} \text{år2012} + \beta_{17} \text{år2013} + \beta_{18} \text{år2014} + \beta_{19} \text{år2015} + u \end{aligned}$$

$$\text{DiD} = (\text{Malmö} \times \text{Behandlingsperiod})$$

Tabell 3.

<i>Antal hotellnätter, logaritmerat</i>	<i>Malmö</i>	<i>Behandlingsper iod</i>	<i>Difference- in- Difference</i>
<i>Koefficient</i>	-0,649266*** (-43,12)	-0,025758 (-0,94)	0,0264452 (1,25)
<i>Standardfel (robusta)</i>	0,0150584	0,273845	0,021193
<i>Observationer</i>	118	118	118

*Noter: den beroende variabeln antal hotellnätter blir uttryckt i fraktioner, då variabeln är logaritmerad. T-värden är uttryckt inom parentes. ***p < 0,01, **p < 0,05. *p < 0,1.*

I denna modell ovan är bara variabeln för Malmö signifikant vid en 5%ig nivå. Effekten för Difference-in-Difference variabeln är positiv, men variabeln är inte signifikant. Detta innebär att vi med säkerhet inte kan tolka en positiv effekt av antal hotellnätter för den givna tidsramen när vi använder Göteborg som kontrollgrupp

5.4.2 Modell 4.

Via OLS testar vi en modell som innefattar alla relevanta variabler från januari 2010 till december 2016. Vi testar därmed en modell för en längre period där Göteborg återigen är den kontrollgrupp som jämförs:

$$\begin{aligned} \text{Logaritmerad antal hotellnätter} = & \beta_0 + \beta_1 \text{Malmö} + \beta_2 \text{Behandlingsperiod} + \beta_3 \text{DiD} + \\ & \beta_4 \text{Februari} + \beta_5 \text{Mars} + \beta_6 \text{April} + \beta_7 \text{Maj} + \beta_8 \text{Juni} + \beta_9 \text{Juli} + \beta_{10} \text{Augusti} + \\ & \beta_{11} \text{September} + \beta_{12} \text{Oktober} + \beta_{13} \text{November} + \beta_{14} \text{December} + \beta_{15} \text{år2011} + \\ & \beta_{16} \text{år2012} + \beta_{17} \text{år2013} + \beta_{18} \text{år2014} + \beta_{19} \text{år2015} + \beta_{20} \text{år2016} + u \end{aligned}$$

$$\text{DiD} = (\text{Malmö} \times \text{Behandlingsperiod})$$

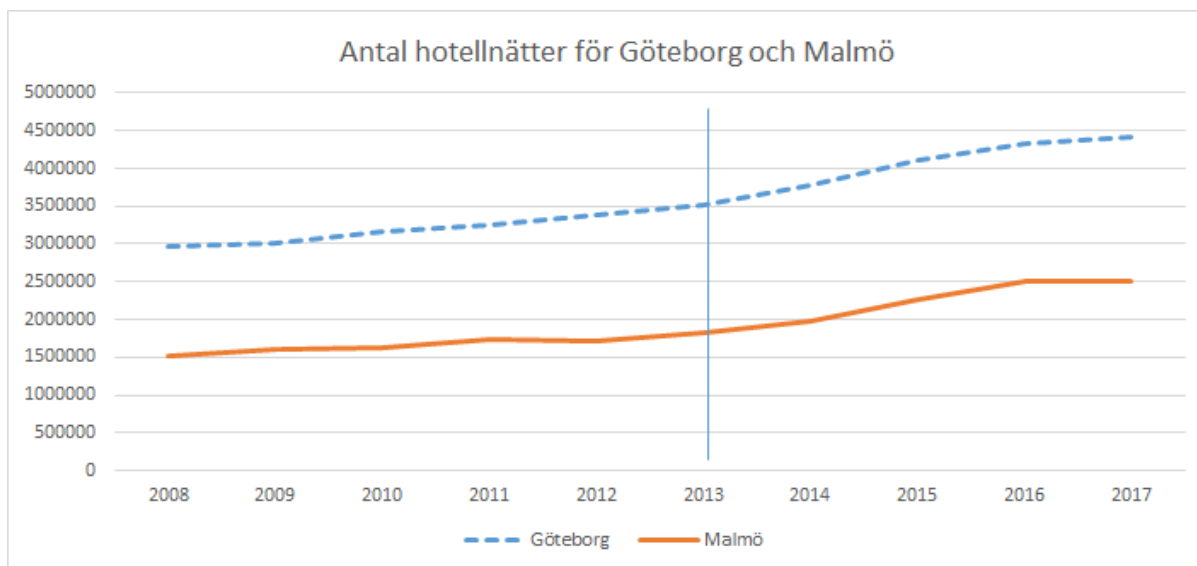
Tabell 4.

<i>Antal hotellnätter, logaritmerat</i>	<i>Malmö</i>	<i>Behandlingsperiod</i>	<i>Difference-in-Difference</i>
<i>Koefficient</i>	-0,6462464*** (-48,03)	-0,0479674* (-1,90)	0,0456701** (2,50)
<i>Standardfel (robusta)</i>	0,0134557	0,0252561	0,0182388
<i>Observationer</i>	168	168	168

*Noter: den beroende variabeln antal hotellnätter blir uttryckt i fraktioner, då variabeln är logaritmerad. T-värden är uttryckt inom parentes. ***p <0,01, **p <0,05. *p <0,1.*

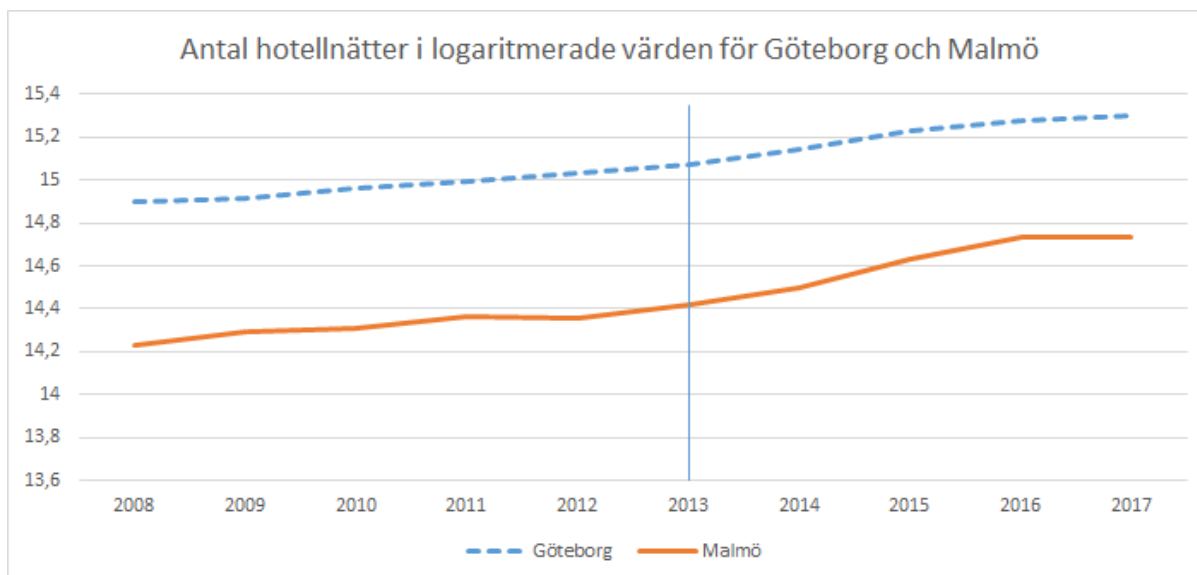
I denna modell ovan blir alla variabler signifikanta. För Difference-in-Difference estimatorn blir det en positiv effekt på 4,6%, som även blir signifikant inom en 5%ig nivå ($p > 0,1$). Notera dock att tolkningen gäller i jämförelse mellan antal hotellnätter i Göteborg och Malmö, för en längre undersökningsperiod än den som redovisas i Modell 2. Notera att antalet observationer är högre på grund av att modellen testar för en längre undersökningsperiod, i jämförelse med Modell 2 som innehar lägre antal observationer.

Årsstatistik över antal hotellnätter i Göteborg och Malmö i grafisk form

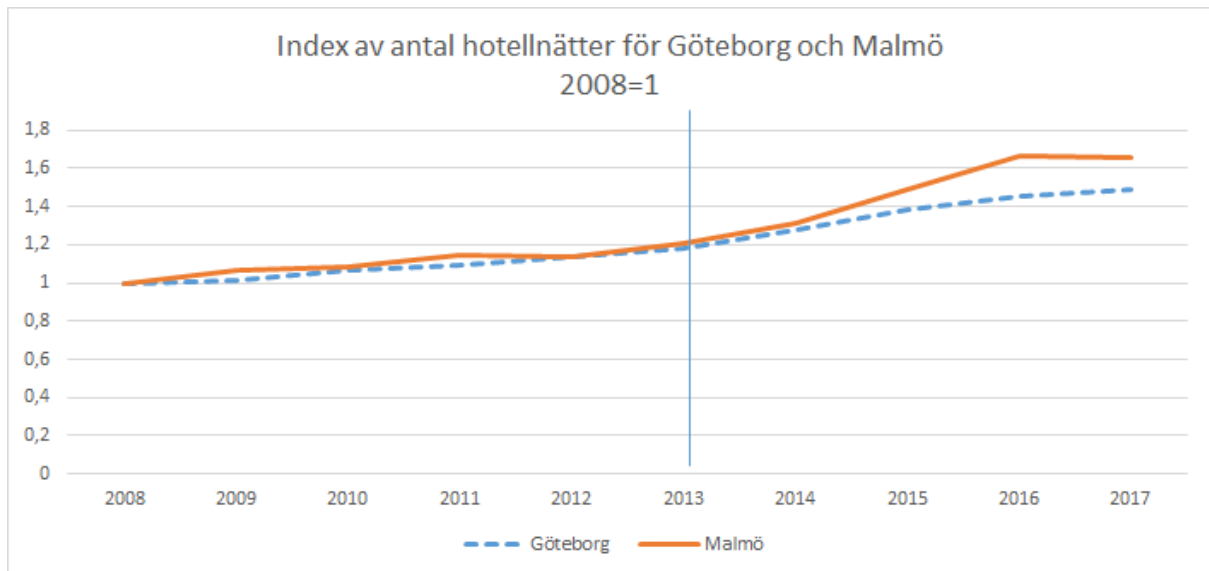
Figur 5.

Källa: Tillväxtverket/SCB

Figur 6.

Källa: Tillväxtverket/SCB

Figur 7.

Källa: Tillväxtverket/SCB

I graferna ovan beskrivs grafiskt det totala antalet hotellnätter mellan 2008–2017, som jämförs mellan Göteborg och Malmö. Den vertikala linjen i varje graf markerar år 2013, det år ESC arrangerades i Malmö. Den sista bilden beskriver ett index av antal hotellnätter från 2008 till 2017, med 2008 som basår, mellan storstäderna. Värt att poängtera är att det, då graferna använder årsdata, ingår värden både före och efter ESC i datapunkten för år 2013.

Precis som rapporten från Tillväxtverket (2017) antyder, har antalet hotellnätter ökat för dessa storstadsregioner, där Göteborg och Malmö har haft en liknande utveckling. En jämförelse mellan Malmö och Göteborg är relevant att titta på för att se huruvida ESC påverkat Malmö, givet den exakta tidsramen vi vill titta på.

5.5 Difference-in-Difference test med utökad kontrollgrupp

Nedan presenteras två modeller där kontrollgruppen består av alla regioner i Götaland och Svealand med undantag för Gotland, Dalarna och Stor-Stockholm. Specifikt innebär att följande regioner används som kontrollgrupp: Stor-Göteborg, Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län, Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Skåne län, Hallands län, Västra Götalands län, Värmlands län, Örebro län, och Västmanlands län. Samma undersökningsperiod som använts i de modeller som redovisats ovan kommer även användas för modellerna nedan. Den första av dessa kommer att använda en undersökningsperiod från 2011 till 2015 medan den andra utgår från 2010 till 2016.

5.5.1 Modell 5

I modellen som presenteras nedan används OLS för att genomföra en regression av antal hotellnätter, i logaritmerade värden, på behandlingsgrupp, behandlingsperiod, Difference-in-Difference estimator samt dummy-kontrollvariabler för månader och år.

Undersökningsperioden är från januari 2011 till december 2015 och kontrollgruppen är ett antal svenska regioner.

$$\begin{aligned} \text{Logaritmerad antal hotellnätter} = & \beta_0 + \beta_1 \text{Malmö} + \beta_2 \text{Behandlingsperiod} + \beta_3 \text{DiD} + \\ & \beta_4 \text{Februari} + \beta_5 \text{Mars} + \beta_6 \text{April} + \beta_7 \text{Maj} + \beta_8 \text{Juni} + \beta_9 \text{Juli} + \beta_{10} \text{Augusti} + \\ & \beta_{11} \text{September} + \beta_{12} \text{Oktober} + \beta_{13} \text{November} + \beta_{14} \text{December} + \beta_{15} \text{år2011} + \\ & \beta_{16} \text{år2012} + \beta_{17} \text{år2013} + \beta_{18} \text{år2014} + \beta_{19} \text{år2015} + u \end{aligned}$$

$$\text{DiD} = (\text{Malmö} \times \text{Behandlingsperiod})$$

Tabell 5

<i>Antal hotellnätter, logaritmerat</i>	<i>Malmö</i>	<i>Behandlingsperiod</i>	<i>Difference-in-Difference</i>
<i>Koefficient</i>	0,574161*** (11,44)	-0,0026924 (-0,02)	0,0723255 (1,02)
<i>Standardfel (robusta)</i>	0,0502082	0,1733176	0,0706887
<i>Observationer</i>	944	944	944

*Noter: den beroende variabeln antal hotellnätter blir uttryckt i fraktioner, då variabeln är logaritmerad. T-värden är uttryckt inom parentes. ***p < 0,01, **p < 0,05. *p < 0,1.*

I tabellen ovan framgår att Difference-in-Difference estimatorn inte är signifikant, trots att värdet på koefficienten är relativt högt. Detta beror på att även standardfelet är relativt högt, vilket skulle kunna förklaras av en stor varians inom kontrollgruppen. Eftersom koefficienten inte är signifikant kan vi inte med säkerhet tolka resultatet från den här undersökningsperioden.

5.5.2 Modell 6

I modellen som presenteras nedan används OLS för att genomföra en regression av antal hotellnätter, i logaritmerade värden, på behandlingsgrupp, behandlingsperiod, Difference-in-Difference estimator samt dummy-kontrollvariabler för månader och år.

Undersökningsperioden är från januari 2010 till december 2016 och kontrollgruppen är ett antal svenska regioner.

$$\text{Logaritmerad antal hotellnätter} = \beta_0 + \beta_1 \text{Malmö} + \beta_2 \text{Behandlingsperiod} + \beta_3 \text{DiD (Malmö} \\ \times \text{ Behandlingsperiod)} + \beta_4 \text{Februari} + \beta_5 \text{Mars} + \beta_6 \text{April} + \beta_7 \text{Maj} + \beta_8 \text{Juni} + \beta_9 \text{Juli} + \\ \beta_{10} \text{Augusti} + \beta_{11} \text{September} + \beta_{12} \text{Oktober} + \beta_{13} \text{November} + \beta_{14} \text{December} + \beta_{15} \text{år2011} + \\ \beta_{16} \text{år2012} + \beta_{17} \text{år2013} + \beta_{18} \text{år2014} + \beta_{19} \text{år2015} + \beta_{20} \text{år2016} + u$$

$$\text{DiD} = (\text{Malmö} \times \text{Behandlingsperiod})$$

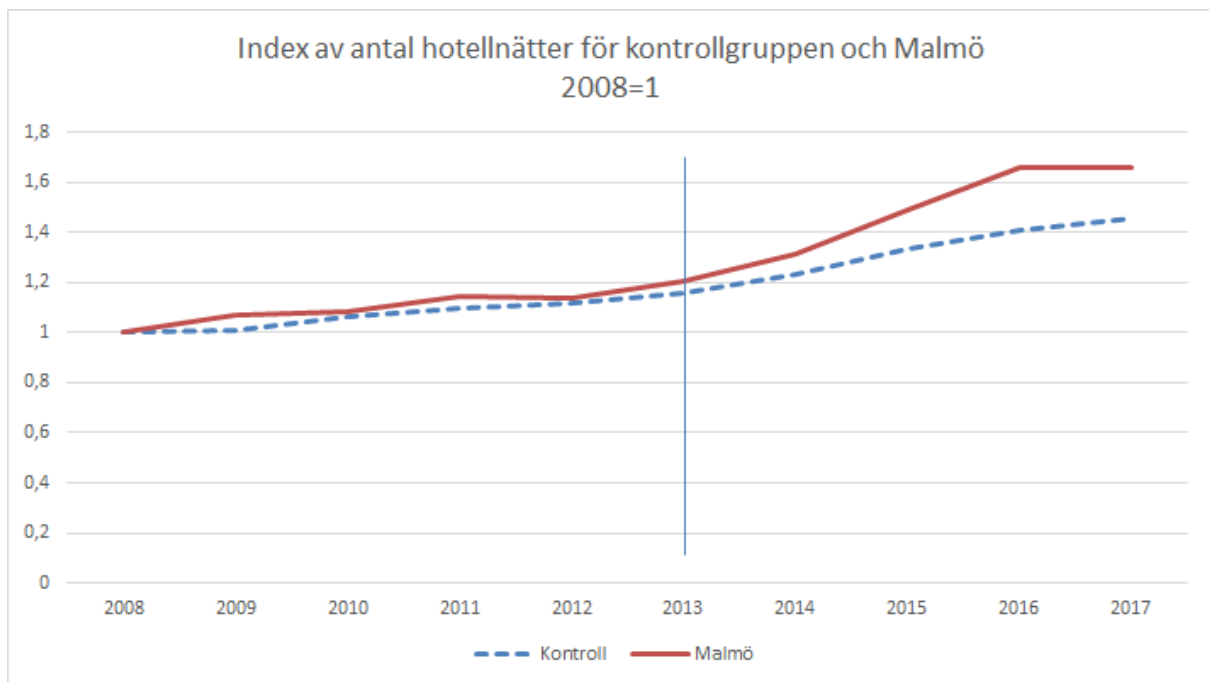
Tabell 6

<i>Antal hotellnätter, logaritmerat</i>	<i>Malmö</i>	<i>Behandlingsper iod</i>	<i>Difference- in- Difference</i>
<i>Koefficient</i>	0,5649044*** (13,45)	-0,0195781 (-0,12)	0,1100635* (1,84)
<i>Standardfel (robusta)</i>	0,0420137	0,1667264	0,059779
<i>Observationer</i>	1328	1328	1328

*Noter: den beroende variabeln antal hotellnätter blir uttryckt i fraktioner, då variabeln är logaritmerad. T-värden är uttryckt inom parentes. ***p <0,01, **p <0,05. *p <0,1.*

Av tabellen framgår att Difference-in-Difference estimatorn är signifikant med ett p-värde <0,1. Koefficienten är positiv och indikerar en ökning av turism med ca 11% mer, mellan kontrollperioden och behandlingsperioden, i Malmö jämfört med ökningen, mellan samma perioder, i kontrollgruppen. Den här modellen, med en längre undersökningsperiod, ger ett resultat med högre värde på koefficienten och lägre värde av standardfel jämfört med modellen som utgick från en kortare undersökningsperiod.

Årsstatistik över antal hotellnätter i kontrollgruppen och Malmö i grafisk form

Figur 8.

Index är konstruerat från sammanslagen årsdata från alla regioner som ingår i kontrollgruppen, och årsdata från Malmö. Indexvärden är konstruerade så att 2008=1,0

Källa: Tillväxtverket/SCB

6. Diskussion

Trots att resultatet i denna undersökning tyder på en signifikant och positiv effekt på hotellnätter i Malmö, som ett resultat av att Malmö var värdstad till Eurovision Song Contest 2013, bör eventuella tolkningar och analyser baserat på detta resultat göras med försiktighet.

Till att börja med innebär inte det låga p-värdet en garanti för att resultatet skulle vara helt korrekt. Det bygger på att alla antaganden som vi har behövt göra stämmer, varav en del kan anses relativt svaga. Antagandet att kontrollgruppen i undersökningen delar alla signifikanta tidsspecifika egenskaper med Malmö är ett antagande som går att ifrågasätta.

I de två första modellerna, blir enbart Modell 2 som har en längre undersökningsperiod signifikant, i jämförelse med Modell 1. Detta i avseende med att vi använder Göteborg som kontrollgrupp. Detsamma även för Modell 4, med längre undersökningsperiod som blir signifikant, i jämförelse med Modell 3 som har en kortare undersökningsperiod.

I Modell 5 och Modell 6 där tidstrenderna före och efter ESC jämförs finner vi en, signifikant, positiv effekt på tidstrenden efter att ESC anordnats. Om de antaganden som gjorts stämmer, t.ex. att Malmö under undersökningsperioden inte utsatts för signifikanta tidsspecifika effekter som påverkat tidstrenderna, finner vi en positiv effekt på turism av Eurovision Song Contest, i Malmö 2013.

Om det trots detta utgås från att de antaganden som gjorts är acceptabla och att Malmö fick en ökning av övernattande turister med 2–8%, kan vissa tolkningar göras. Även under detta antagande måste försiktighet alltså beaktas.

Vad gäller Malmö och det specifika eventet tyder undersökningen på att (utöver eventuella icke-monetära effekter) de positiva ekonomiska effekterna, på lång sikt, kan antas överväga kostnaderna av att anordna eventet. En försiktig extrapolering av detta resultat antyder att mindre städer, med ändamålsenlig infrastruktur, bör se de positiva ekonomiska effekterna på lång sikt och överväga kostnaderna av att anordna Eurovision Song Contest. För att utvidga analysen till att inkorporera större städer och eventuella byggnationer av arenor, måste en mer grundlig studie genomföras där betydligt fler städer undersöks.

Mindre städer som Malmö kan antas få en annan effekt av att arrangera stora evenemang jämfört med större städer. En viktig skillnad kan t.ex. vara ”igenkänningsfaktorn” av staden utomlands. En stad av Malmös storlek har ofta en låg igenkänningsgrad utomlands och kan därför se relativt stora fördelar av ökad utländsk mediebevakning, kopplad till exempelvis ett stort evenemang, genom att flera blir medvetna om staden som ett möjligt resmål. När det kommer till större städer kan sådana effekter antas vara betydligt mindre. Betydligt fler kände till Stockholm innan ESC 2016 arrangerades där, och eventuella positiva effekter från det evenemanget lär ha kommit av en, något, stärkt ”image” snarare än att en större mängd potentiella turister lärde sig att staden existerade.

När man sätter studien i ett större sammanhang och relaterar den till annan litteratur, beträffande effekterna av att anordna större evenemang, stödjer studien den betydelsefulla andel av litteraturen som pekar på att effekterna av att anordna stora evenemang är överlag positiva. Som diskuteras i litteraturgenomgången är de ekonomiska effekterna av de riktigt stora evenemangen, som ofta kräver stora infrastruktursatsningar, av en mer osäker karaktär. I kontexten av ESC kan eventet i Baku, Azerbajdzjan 2012, uppvisa en liknande tveksamhet i relation till de ekonomiska, netto, effekterna. Inför eventet i Baku byggdes bl.a. en ny arena vilket kan medföra att de samhällsekonomiska effekterna kan, i mindre skala, jämföras med de osäkra effekterna av att anordna OS eller Fotbolls VM.

7. Slutsats

Syftet med uppsatsen har varit att besvara frågeställningen om vilken påverkan ESC hade på Malmö för år 2013, genom att titta på antalet hotellnätter. Samtidigt försöker vi hänvisa till tidigare litteratur och fakta för att få ett bredare perspektiv när vi diskuterar våra resultat.

Under litteraturgenomgången presenteras forskning som styrker sambandet som finns mellan turistnäring och ekonomisk tillväxt, dock använder vi inte ekonomisk utveckling som medel för att mäta påverkan utan snarare antalet hotellnätter.

Frågeställningen handlar även om att empiriskt svara på hypotesen att större evenemang är en positiv drivkraft för turismnäringen, och i förlängningen samhällsutvecklingen. Under diskussionen förklarar vi den signifikanta och positiva effekten på antal hotellnätter hade som ett resultat av Eurovision Song Contest i Malmö.

Detta blir dock ingen generell empirisk slutsats om vilken påverkan större evenemang har. Däremot följer vi antagandet för den empiriska metod vi utnyttjar. Geografiska faktorer är viktiga att titta på och använda som avväganden. Då undersökningen bara granskade (en av) effekterna för Malmö av att anordna Eurovision är det svårt att dra alltför generella slutsatser när det t.ex. gäller effekterna för andra städer än Malmö eller andra evenemang än Eurovision Song Contest.

8. Referenser

- About, EBU. (2018). <https://www.ebu.ch/about> (Hämtad: 2018-03-15)
- Crompton, J. (1995). *Economic analysis of sport facilities and events: eleven sources of misapplication*. *Journal of Sport Management*. 9, No. 1, 14– 35.
- David Davis. H. (1967). *Investing in Tourism*. *The Fund and Bank Review*, volym 4, Mars.
- Eidler, Fredrik. Jerntorp, Fredrik. *Granskningsrapport. 2013: Eurovision Song Contest*. Malmö Stad Revisionskontoret.
- Facts and figures, Eurovision. (2018). <https://eurovision.tv/about/facts-and-figures> (Hämtad: 2018-03-14)
- How it works, Eurovision. (2018). <https://eurovision.tv/about/how-it-works> (Hämtad: 2018-03-14)
- International tourism on track for a record year, World Tourism Organization UNWTO (2017). <http://media.unwto.org/press-release/2017-11-06/international-tourism-track-record-year> (Hämtad: 2018-05-21).
- Mossberg, L. 1997. *The event market*. *Annals of Tourism Research*. 24, No. 3, 748– 751.
- Malfas, M. Theodoraki, E. & Houlihan, B. (2004). *Impacts of the Olympic Games as mega-events*. Paper 13568, Issue ME3, Pages 209-220.
- Mitchell, H & Fergusson Stewart, M (2015) *What should you pay to host a party? An economic analysis of hosting sports mega-events*, *Applied Economics*, 47:15, 1550-1561, DOI: [10.1080/00036846.2014.1000522](https://doi.org/10.1080/00036846.2014.1000522)
- Paci, Raffaele & Marrocu, Emanuela. (2014). *Tourism and regional growth in Europe*.
- Ritchie, J. R & Smith. (1991). *The impact of a mega-event on host awareness: a longitudinal study*. *Journal of Travel Research*, 30. No. 1, 3–10.
- Rose, K. Andrew. Spiegel M. Mark. (2009). *The Olympic Effect*. NBER Working Paper No. 14854
- Statistikdatabasen. (2018). *Gästnätter efter anläggningstyp och region. Preliminär statistik. Månad 2008M01 - 2018M03*
http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__NV__NV1701__NV1701B/NV1701T10M/?rxid=0cca18aa-0174-4413-8316-151d268aee19 (Hämtad: 2018-03-10)

Tillväxtverket. *Turism i Sverige 2016*. (2017).

https://tillvaxtverket.se/download/18.1163f22716055aadd98534d0/1513780510226/rapport_0225_webb_k4.pdf (Hämtad: 2018-05-10)

Utredningen om alternativa modeller för finansiering av ytterligare gemensam marknadsföring av Sverige som resmål (2007). *Tillväxt genom turistnäringen* (SOU 2007:32). Stockholm: Näringsdepartementet.